

ДО ЧЛЕНОВЕТЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ

НА КОНКУРСА ЗА „ДОЦЕНТ“ ПО „Социални, стопански и правни науки“,

професионално направление 3.6. Право (гражданско и семейно право)

Юридически факултет, ПУ „П. Хилендарски“

СТАНОВИЩЕ

от

Проф. д-р Поля Голева – ЮФ на ПУ „П. Хилендарски“

Уважаеми членове на Научното жури,

По силата на заповед Р33-4705 от 25.09.2020 г. съм определена за вътрешен член на Научно жури във връзка с провеждане на конкурс за академичната длъжност „доцент“, обявен в ДВ бр. 57 от 26.06.2020 г. по професионално направление 3.6. Право (гражданско и семейно право“), като ми е дадена възможност да изразя своето отношение в становище.

1. Единствен кандидат за длъжността е Ангел Шопов, в момента гл. ас. в същия факултет. Кандидатът е завършил ЮФ на ПУ „П. Хилендарски“, бил е асистент, старши асистент и главен асистент по гражданско право – обща част, облигационно право, международно частно право, водил е семинарни и лекционни занятия. Работи и като арбитър в АС към Асоциацията за развитие на правото, Пловдив. Владее английски, италиански, френски и руски езици. Има научната степен „Доктор по право“, присъдена му за дисертацията „Грешката като основание за унищожяемост на договорите“, защитена през 2013 г. в Института за държавата и правото. Има редица специализации в Швейцария, Холандия, Италия. Участва в многобройни академични международни конференции и е ръководител и участник в над 10 научни проекта от 2009 до сега.

2. Централно място в становището ми заема представеният хабилитационен труд „Унищожяемост на договорите поради измама“, издание на „Сибис“, 2019 г. в обем на 223 стр. Монографията се състои от увод, три глави, заключение, библиография и резюме на английски

език. Тя е продължение на научните изследвания на г-н Шопов на въпросите за унищожаемостта и нейните основания като пороци на волята и основание за унищожаемост на договорите.

Дисертационният му труд е посветен на грешката като основание за унищожаемост. Следва да се акцентира върху научния принос на кандидата, изразяващ се в това, че той представя едно съвременно съчинение на достатъчно добре проучен теоретичен проблем в българската литература. Положителен момент е очевидната научна последователност, научният континуитет на г-н Шопов. Той провежда една непрекъсната научно – изследователска дейност върху основанията за унищожаемост, т.е. хабилитацията е продължение на научните търсения, намерили място в неговата дисертация. Научното постоянство е много добра и бих казала, напоследък все по-рядко срещаща се добродетел на научните работници. Шопов дълбае в една важна и интересна област, изучава я задълбочено и достига до нови научни изводи.

Работата е много богата на историческоправен материал. Цялата първа глава е посветена на историческото развитие на разглеждания институт, като особено внимание и място е отделено на възгледите за измамата в епохата на римското право. Историческият анализ е умело съчетан със сравнителноправния анализ на основните правни системи в света. Монографията е богата на анализирани на различните схващания през отделните исторически епохи. Забелязва се особеният афинитет на автора към историческото развитие на изследвания правен институт, защото историческият подход не напуска изследването и в останалите глави, които са посветени на фактическия състав на измамата и на особените случаи.

Центърът на монографията е фактическият състав на измамата като основание за унищожаемост на договорите. Тук се намира и основната тежест на работата и главният ѝ научен принос. Авторът изтъква правните белези на измамата като юридически факт и изложението му е точно. Според него в чл. 29, ал. 1 ЗЗД се очертава следният фактически състав на измамата – първо, умишлено въвеждане в заблуждение на едната страна по договора от другата страна или трето лице; второ, пораждане на невярна представа за действителността у другото лице; трето, договорът се сключва под влиянието на невярната представа, създадена в резултат на умишленото въвеждане в заблуждение на измаменото лице.

На базата на всеобхватния и задълбочен анализ на уредбата през вековете и на съвременните чуждестранни правни уредби авторът стига до извода за двуликия характер на измамата. От една страна тя е основание за унищожаемост на договорите, а от друга страна съдържа деликтен елемент – тя е неморално, недобросъвестно и непозволено действие. Приносни моменти съдържат разработките на деликтната същност на измамата и нейните последици. Приносен момент е разглеждането на измамата в контекста на информационните преддоговорни и договорни задължения на съконтрагентите. Приносен момент е и включването и разглеждането на особените случаи на измамата в нашето договорно право, като отчитам

възможната обширна проблематика в тази сфера, която не е проучена от автора предвид темата на монографията.

Не бих искала да проусна и високата култура, многото знания по темата, които са намерили място в труда и които говорят за обширните и задълбочени познания на кандидата по въпросите на гражданското право. Езикът е точен, богат е на римскоправни термини, изложението е написано прецизно, а книгата се чете с голямо удоволствие. Всичко това свидетелства за научните знания и умения, които демонстрира чрез труда си г-н Шопов.

3. На фона на тази положителна характеристика на съчинението бих си позволила и някои бележки:

Първо, струва ми се, че има несъответствие между заглавието и съдържанието на книгата. Монографията е посветена на измамата – фактически състав, сравнителноправен преглед, особени хипотези на измама в гражданското и наказателното право. Така, както е конструирано, заглавието акцентира върху унищожаемостта на договорите поради измама, т.е. акцентът е поставен върху правните последици и спецификата на измамата като основание за унищожаемост на договорите. Съдържанието обаче третира измамата като основание и нейното двойно проявление – като основание за унищожаемост и основание за обезщетение на вреди. Трябвало е да се промени заглавието и то да гласи: „Измамата като основание за унищожаемост на договорите“.

Второ, макар да прави добро впечатление, смятам, че историческият подход и позоваването на римското право е завзело половината от територията на монографията. Дори с основание изследването би могло да се нарича „римскоправното разбиране за измамата“. Личи си голямата любов на автора към римското право. Като че ли е по-малък интересът на автора към съвременните разбирания за измамата.

Трето, когато разглежда измамата от трето лице, авторът не се спира на трудната хипотеза, когато на едната страна на договора има две или повече лица и едно от тях е действало с измамливи действия по отношение на другата страна. Или другата хипотеза – на страната на измамения има две или повече лица и само едното от тях не е имало вярна представа за действителността заради упражнена върху него измама.

4. Освен хабилитационния труд, д-р Шопов за периода след защитата на дисертацията има публикувана дисертация през 2013 г.; 8 статии и студии в научни издания, чиято тематика съвпада

с темата на реабилитационния му труд и затова няма да бъдат обсъждани тук, предвид предходния анализ и оценка на монографията.

Гл. ас. Шопов е представил и 20 броя студии и стаии, част от които са публикации в чуждестранни научни издания. Прави впечатление широката палитра от въпроси, които засяга г-н Шопов - въпроси на международното частно право, на гражданското право – обща част, на потребителското право, сравнителното право, наследственото право, семейното право и други. Г-н Шопов е издал редица от статиите и студиите си в реномирани чуждестранни университетски и научни издателства, което показва неговото признание и на международното научно поле. Следва да се отбележи и неговата дейност като научен редактор, а така също участието му в изготвяне на помагала, научно – преводаческата му дейност.

5. В заключение считам, че единственият кандидат за научната длъжност „доцент – гл. ас. д-р Ангел Шопов отговаря на всички изисквания на чл. 24- чл. 26 от Закона за развитие на академичния състав в Република България и предлагам на научното жури да направи предложение до факултетния съвет на ЮФ на ПУ „П. Хилендарски“ да присъди на Ангел Шопов научната длъжност „доцент“ в научно направление „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.6. Право (гражданско и семейно право) в Юридическия факултет на ПУ „П. Хилендарски“.

Дата: 10.11.2020 г.

Подпис: